

Η κατάμεστη από κόσμο και επισήμους μεγάλη αίθουσα του ξενοδοχείου Hilton Park στη Λευκωσία.

Απονεμήθηκε στο Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου το βραβείο «Τεύκρου Ανθία, Θοδόση Πιερίδη»

*Για τη συμβολή του στην υπεράσπιση της πολιτιστικής κληρονομιάς
και ταυτότητάς μας*

● **Του Λουκά Παναγιώτου, Διευθυντή Ραδιοσταθμού «Λόγος»**

Με μια εκδήλωση αντάξια της φήμης και της προσφοράς της Ιεράς Μονής Κύκκου εξελίχθηκε η τελετή απονομής του «Βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία – Θοδόση Πιερίδη», που απονέμει κάθε χρόνο η Κ. Ε. του ΑΚΕΛ.

Η τελετή απονομής του βραβείου πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 2 Ιουνίου στις 8 το βράδυ, στην κατάμεστη και ασφυκτικά πλήρη αίθουσα του ξενοδοχείου Hilton Park, στη Λευκωσία.

Στην τελετή παρευρέθησαν ευπρόσωποι κομμάτων Υπουργοί, Βουλευτές, Πρέσβεις, Δήμαρχοι, άνθρωποι των γραμμάτων, των τεχνών, της επιστήμης και πλήθος κόσμου εκτιμητών της προσφοράς του τιμωμένου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου και του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής. Χαρακτηριστικό είναι και το σχόλιο του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Δημήτρη Χριστόφια, ο οποίος ανερχόμενος στο βήμα για να απονεμίσει το βραβείο, σχολίασε με έντονο ενθουσιασμό

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού προσφωνεί την εκδήλωση.

Οι πολιτειακές, πολιτικές και Εκκλησιαστικές αρχές κόσμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση.

Απόψεις της κατάμεστης αίθουσας του ξενοδοχείου Hilton Park από κόσμο.

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου ομιλεί στο Βήμα της εκδήλωσης.

την πρωτοφανή για τέτοιες εκδηλώσεις προσέλευση του κόσμου.

Η Επιτροπή του Βραβείου, επέλεξε, ομόφωνα, το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου εκτιμώντας την πολύχρονη, ποσοτική και ποιοτική προσφορά και συμβολή του στην πολιτιστική ανάπτυξη και την πνευματική άνοδο του τόπου μας. Την ανάγνωση των σκεπτικών βράβευσης έκανε ο πρόεδρος της Επιτροπής του Βραβείου, Κώστας Κατσώνης.

Σύμφωνα με το σκεπτικό της βράβευσης το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά ερευνητικά ιδρύματα της Κύπρου και έχει να επιδείξει μια αξιολογη και πολυσήμαντη προσφορά στον τομέα της έρευνας και της μελέτης για την Κυπριακή Ιστορία, με ιδιαίτερη έμφαση στην Ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου. Στα 22 χρόνια της λειτουργίας του συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην πνευματική και πολιτιστική άνοδο του τόπου, κυρίως με την έκδοση ανέκδοτου αρχαιακού υλικού, το οποίο καλύπτει ένα ευρύ πεδίο θεμάτων της κυπριακής ιστορικής πραγματικότητας, εκκλησιαστικής και ευρύτερης, από τη

μεσαιωνική εποχή μέχρι τη νεότερη και τη σύγχρονη. Οι μέχρι σήμερα εκδόσεις του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου καταδεικνύουν τόσο τα ευρύτερα επιστημονικά ενδιαφέροντα του Κέντρου, όσο και τη σημαντική συμβολή του στην ανάπτυξη της κυπριολογικής επιστήμης.

Ομιλία του Πρόεδρου της Δημοκρατίας

Μιλώντας, κατά την τελετή βράβευσης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Δημήτρης Χριστόφιας, σημείωσε ότι «ο στόχος του Κέντρου Μελετών είναι να υπερασπίζει και να διαφυλάττει την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας. Μέσω ερευνητικών προγραμμάτων, εκδόσεων, διοργάνωσης επιστημονικών συνάξεων, διαπολιτισμικών συνεδρίων και άλλων δραστηριοτήτων».

«Τα ερευνητικά προγράμματα του Κέντρου Μελετών», σημείωσε, «αφορούν στην ιστορία της Κύπρου γενικότερα με έμφαση στην ιστορία της Ορθόδοξης Ιστορίας. Οι ερευνητικές δραστηριότητες εστιάζονται κυρίως στην αναδίφηση, μελέτη και

Ο Μητροπολίτης Κύκκου ομιλεί στο πολυπληθές ακροατήριο.

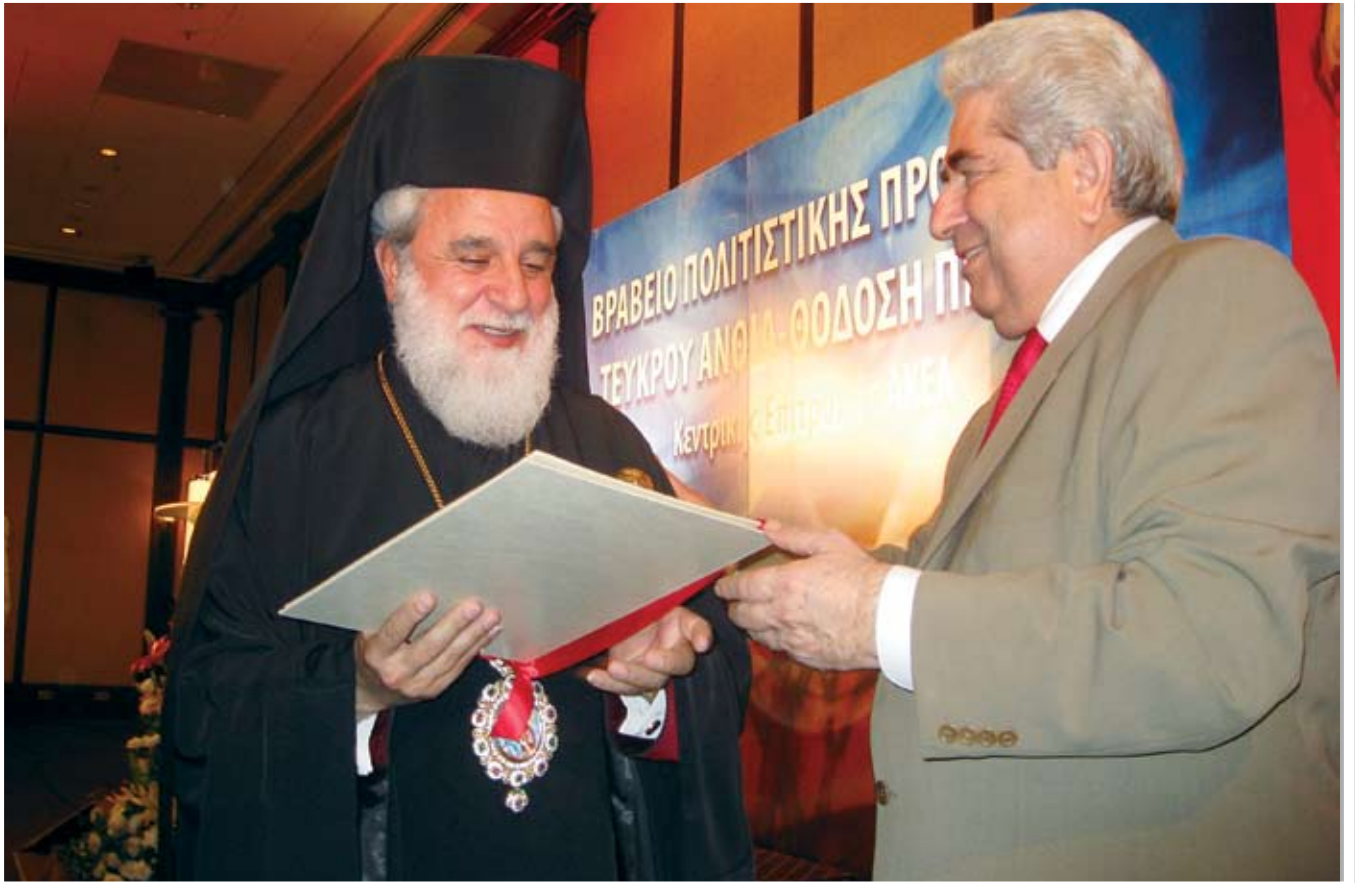
έκδοση ανέκδοτων εγγράφων και τον φωτισμό και την εκλαΐκευση σημαντικών πτυχών της κυπριακής ιστορίας. Τα εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα επικεντρώνονται σε αρχεία της Κύπρου και διαφόρων άλλων χωρών. Η ερευνητική δραστηριότητα διευρύνεται με τη δημιουργία αρχείου μικροταινιών, την αγορά πρωτότυπου αρχειακού υλικού κ.ά. Σημαντική βοήθεια για όλο το πολιτιστικό ίδρυμα αποτελεί η Βιβλιοθήκη, η οποία δημιουργήθηκε ταυτόχρονα με το Κέντρο».

Σημαντική, όμως, ανέφερε, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, «είναι η εργασία των εργαστηρίων συντήρησης που στεγάζονται σε ένα καινούργιο μεγάλο κτίριο και είναι τα πλέον σύγχρονα εργαστήρια συντήρησης έργων τέχνης στην Κύπρο τόσο από άποψη εξοπλισμού όσο και από άποψη εξειδικευμένων συντηρητών με σπουδές σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Οι πλείστοι από αυτούς τους ειδικούς σπούδασαν με υποτροφίες της Μονής. Τα εργαστήρια συντήρησης ασχολούνται με τη συντήρηση εικόνων, τοιχογραφιών και ψηφιδωτών, χαρτιού (έγγραφα, βιβλία, χειρόγραφα), ξύλου, μετάλλων, υφασμάτων, χρυσοκεντητικής, ενώ διατηρούν και το αρχείο του μουσείου, όπου

γίνεται η καταγραφή, η περιγραφή και η φωτογράφιση όλων των κειμηλίων της Μονής. Είπε, επίσης, πως «οι δραστηριότητες των εργαστηρίων συντήρησης επεκτείνονται σε ανασκαφές, αποκαταστάσεις μετοχίων της Ιεράς Μονής Κύκκου, αρχιτεκτονικές αποτυπώσεις μνημείων, επαναπατρισμό έργων τέχνης που φυγαδεύτηκαν στο εξωτερικό (κυρίως μετά την τουρκική εισβολή του 1974), συμμετοχή σε εκθέσεις στο εσωτερικό και εξωτερικό, διοργάνωση συνεδρίων και εκδόσεις».

«Αυτή όλη η πολυσύνθετη προσπάθεια για την υπεράσπιση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας της Κύπρου μας είναι αποτέλεσμα της εμπνευσμένης καθοδήγησης του Πανιερότατου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας Νικηφόρου, που όπως καλά γνωρίζουμε ήταν ο εμπνευστής αλλά και ο δημιουργός και καθοδηγητής αυτού του πολυσχιδούς πολιτιστικού εργαστηρίου που τιμούμε σήμερα», σημείωσε.

«Εύχομαι», είπε ο Πρόεδρος Χριστόφιας, «όσο το δυνατό γρηγορότερα να μπορέσουμε επιτέλους να επανενώσουμε τον τόπο μας ώστε ο πολιτισμός μας, η πολιτιστική μας κληρονομιά να αναστηλωθεί και να μπορέσει να αναδειχθεί πλέρια και να προβληθεί». ■

Ο Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας παραλαμβάνει το βραβείο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Δημήτρη Χριστόφια.

Χαιρετισμός του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέα Δημητρίου στην τελετή απονομής του «Βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία - Θεοδόση Πιερίδη»

Με ιδιαίτερη χαρά παρευρίσκομαι στη φετινή τελετή απονομής του Βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία –Θεοδόση Πιερίδη της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ, το οποίο απονέμεται φέτος για εικοστή κατά συνέχεια χρονιά.

Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα πολιτιστικά βραβεία που απονέμονται στον τόπο μας, το οποίο έχει καταξιωθεί στη συνείδηση των ανθρώπων του πνεύματος και της τέχνης ως μια μεγάλη διάκριση και καταξίωση.

Εκφράζω τα θερμά μου συγχαρητήρια στην Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ και ιδιαίτερα στον Γενικό Γραμματέα του Κόμματος και Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Δημήτρη Χριστόφια για την καθιέρωση του βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία-Θεοδόση Πιερίδη, γεγονός που καταδεικνύει το μεγάλο ενδιαφέρον του Κόμματος για τους Κύπριους δημιουργούς και γενικότερα για την τέχνη και τον πολιτισμό.

Το γεγονός μάλιστα ότι το βραβείο αφιερώνεται σε δύο από τις μεγαλύτερους σύγχρονους Κύπριους ποιητές, τον Τεύκρο Ανθία και τον Θεοδόση Πιερίδη, του προσδίδει ένα ξεχωριστό κύρος με αποτέλεσμα να σεμνύνονται όλοι οι καλλιτέχνες και δημιουργοί μας που τυγχάνουν της σημαντικής αυτής διάκρισης.

Στα είκοσι χρόνια που απονέμεται το Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία –Θεοδόση Πιερίδη έχουν βραβευθεί μια πλειάδα καταξιωμένων δημιουργών μας. Ανάμεσα τους περιλαμβάνονται άνθρωποι που υπηρέτησαν ή και συνεχίζουν να υπηρετούν τη λογοτεχνία, τη ζωγραφική, τη μουσική, το θέατρο, τον κινηματογράφο και όλες γενικά τις καλές τέχνες, όπως επίσης και αξιόλογα σύνολα, σχήματα, σωματεία, ιδρύματα και προσωπικότητες που τιμούν και προβάλλουν με την πολυσήμαντη δράση και προσφορά τους την Κύπρο και τον πολιτισμό της.

Χαιρετίζοντας τη σημερινή εκδήλωση απονομής

του βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία-Θεοδόση Πιερίδη στο Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου, νιώθω την ανάγκη να εκφράσω την ευαρέσκεια μου για τη μεγάλη προσφορά της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ και του Πολιτιστικού Γραφείου του Κόμματος στην πολιτιστική ζωή του τόπου. Συγχαίρω ιδιαίτερα τον υπεύθυνο του Πολιτιστικού Γραφείου κ. Δημήτρη Καραγιάννη, όπως επίσης και τα μέλη της Κριτικής Επιτροπής για το δύσκολο και σημαντικό έργο που επιτελούν.

Επιθυμώ επίσης να σας διαβεβαιώσω ότι το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού εκτιμά τη συνεισφορά των οργανωμένων κομμάτων και άλλων οργανισμών στη γενικότερη προσπάθεια για ανάπτυξη και αναβάθμιση των πολιτιστικών μας θεσμών και δραστηριοτήτων. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια στηρίζει και ενθαρρύνει με κάθε δυνατό τρόπο πρωτοβουλίες και δραστηριότητες που σκοπό έχουν να αναδείξουν και να προβάλουν το πολυσήμαντο έργο που επιτελείται στο χώρο του κυπριακού πολιτισμού και της ευρύτερης πνευματικής ζωής.

Συγχαίρω, τέλος, θερμά το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου για την τιμητική διάκριση της οποίας τυγχάνει σήμερα, και ιδιαίτερα τον ιδρυτή και πνευματικό του πατέρα, πανιερότατο Επίσκοπο Κύκκου Νικηφόρο. Η σημερινή βράβευση του Κέντρου, πανιερότατε, με το Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία –Θεοδόση Πιερίδη, είναι η καλύτερη αναγνώριση για το πολυσχιδές και πολυσήμαντο έργο του Κέντρου Μελετών στον τομέα της ιστορικής έρευνας, αλλά και γενικότερα για τη μεγάλη προσφορά του στην πνευματική ζωή του τόπου.

Με αυτές τις σκέψεις χαιρετίζω τη σημερινή τελετή απονομής του βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία –Θεοδόση Πιερίδη, της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ, απευθύνοντας για άλλη μια φορά τις ευχαριστίες και τα συγχαρητήρια μου στους εμπνευστές του Βραβείου και στους διοργανωτές της σημερινής εκδήλωσης. ■

Ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας Γενικού Γραμματέα Κ.Ε. του ΑΚΕΛ, κ. Δημήτρη Χριστόφια στην Απονομή του «Βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία - Θοδόση Πιερίδη»

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Είμαι πολύ ευτυχής που βρίσκομαι εδώ για μια ακόμη φορά στη τελετή απονομής του «Βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία, Θοδόση Πιερίδη».

Χαιρετίζω ιδιαίτερα τους δημιουργούς, τους ανθρώπους των γραμμάτων, των τεχνών και της επιστήμης αλλά και τους εργαζόμενους, τους ανθρώπους του μόχθου και της βιοπάλης.

Φέτος αγαπητοί φίλοι συμπληρώνονται 20 χρόνια από την πρώτη απονομή του «Βραβείου Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Ανθία, Θοδόση Πιερίδη». Το βραβείο αυτό όπως είναι καλά γνωστό θεσπίστηκε από την Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ για να τιμά τους δημιουργούς μας για τη σημαντική τους προσφορά στο τομέα των γραμμάτων, των τεχνών και γενικότερα του πολιτισμού. Πρέπει όλοι μας να νιώθουμε ιδιαίτερα ευτυχείς γιατί θεωρείται πλέον ως ένα σημαντικό βραβείο της Κυπριακής πολιτείας.

Το βραβείο φέρει όπως όλοι γνωρίζουμε τα ονόματα δύο κορυφαίων πνευματικών δημιουργών που φέτος συμπληρώνονται 40 χρόνια από το θάνατο τους. Του Τεύκρου Ανθία και του Θοδόση Πιερίδη. Δύο δημιουργών, που με το ποιητικό πνευματικό και κοινωνικό – πολιτικό τους έργο σφράγισαν το γίγνεσθαι του τόπου μας τον 20ο αιώνα αφήνοντας μεγάλη πνευματική παρακαταθήκη στις επερχόμενες γενεές.

Στα 20 χρόνια της ύπαρξης του βραβείου τιμήθηκαν δημιουργοί και καλλιτεχνικές ομάδες που μας έχουν κάνει όλους περήφανους με το έργο τους και τη προσφορά τους. Από όλους αυτούς δυστυχώς κάποιοι δε βρίσκονται πια ανάμεσα μας. Το έργο τους όμως και η δημιουργία τους στο πολιτισμό της πατρίδας εξακολουθούν να διαπαιδαγωγούν και να φωτίζουν το μέλλον μας.

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Γνωρίζετε πολύ καλά ότι εμείς του ΑΚΕΛ και του Λαϊκού Κινήματος για πολλά χρόνια αγωνιστήκαμε και συνεχίζουμε να αγωνιζόμαστε για να πάρει ο Πολιτισμός τη θέση που του αξίζει στην Κυπριακή κοινωνία. Θέλουμε ο πολιτισμός να διαδραματίζει πρω-

ταγωνιστικό ρόλο στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του λαού, στην πνευματική και καλλιτεχνική καλλιέργεια του.

Το πρόγραμμα της κυβέρνησης για το τομέα του πολιτισμού είναι ένα πρόγραμμα ευφάνταστο, πρωτοποριακό και προοδευτικό. Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι θα υλοποιήσουμε αυτό το πρόγραμμα γιατί το έχει ανάγκη ο τόπος, το έχει ανάγκη ο λαός μας και οι δημιουργοί του.

Επιδιώκουμε να καταστεί η Κύπρος πυρήνας πολιτισμού και γέφυρα πολιτιστικής συνεργασίας με άλλους γειτονικούς λαούς. Θέλουμε να κάνουμε τη Κύπρο μας ένα μεγάλο εργαστήριο καλλιτεχνικής δημιουργίας, ένα πνευματικό πυρήνα συνεργασίας Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Στις προτεραιότητες μας βρίσκεται η δημιουργία της Ενιαίας Αρχής Πολιτισμού. Έχουν πιστεύω ωριμάσει οι συνθήκες δημιουργίας της Ενιαίας Αρχής Πολιτισμού και σύντομα θα προχωρήσουμε στη διαδικασία υλοποίησης της.

Στο κέντρο της προσοχής μας είναι ακόμη τα έργα υποδομής, η Ερασιτεχνική Δημιουργία τα Κοινά Πολιτιστικά Προγράμματα Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, η Πολιτιστική Διπλωματία, ο Πολιτιστικός Τουρισμός η σύσταση ανεξάρτητης αρχής για το διεθνές φεστιβάλ «Κύπρια» και σειρά άλλων προγραμμάτων που πιστεύουμε ότι θα δώσουν μια νέα ώθηση στον πολιτισμό της πατρίδας μας.

Θέλουμε ο λαός μας να είναι λαός με γνώσεις, καλλιτεχνικές ευαισθησίες και πνευματική καλλιέργεια. Όταν ένας λαός έχει αυτά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά είναι ένας προοδευτικός, δημοκρατικός και πρωτοπόρος λαός. Και από αυτή λοιπόν την άποψη η Κύπρος έχει κάθε συμφέρον να επενδύει στο πολιτισμό.

Παράλληλα θα επιδιώξουμε και στο μέλλον να έχουμε ένα ανοιχτό διάλογο με τους ανθρώπους των γραμμάτων, των τεχνών και της επιστήμης αλλά και ευρύτερα. Πιστεύουμε ότι μέσα από το διάλογο θα βρούμε εκείνα τα σημεία, εκείνα τα εργαλεία που θα μας διευκολύνουν στους στόχους μας που δεν είναι άλλοι από την ουσιαστική συμβολή όλων μας στη παραπέρα πολιτιστική ανάπτυξη της Κύπρου.

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Τιμούμε σήμερα ένα από τα πιο σημαντικά κέντρα μελετών του τόπου μας, τιμούμε το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου που η επιτροπή του βραβείου επέλεξε ομόφωνα να βραβευθεί για τη σημαντική προσφορά του στο πολιτισμό της Κύπρου.

Το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου που ιδρύθηκε το 1986 στεγάζεται στα αναπαλαιωμένα κτίρια του Αρχάγγελου Μιχαήλ στη Λακατάμια. Στο ίδιο χώρο στεγάζεται η βιβλιοθήκη του κέντρου, η αίθουσα τελετών που χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή συνεδρίων, το Κέντρο Θησαυρού Κυπριακής Ελληνικής τέχνης καθώς και το εργαστήριο συντήρησης χειρογράφων, εικόνων και μοναστηριακών κειμηλίων. Ο στόχος του Κέντρου Μελετών είναι να υπερασπίζει και να διαφυλάττει τη πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας. Μέσω ερευνητικών προγραμμάτων εκδόσεων, διοργάνωσης επιστημονικών συνάξεων, διαπολιτισμικών συνεδρίων και άλλων δραστηριοτήτων.

Τα ερευνητικά προγράμματα του Κέντρου Μελετών αφορούν στην ιστορία της Κύπρου γενικότερα με έμφαση στην ιστορία της Ορθόδοξης Ιστορίας. Οι ερευνητικές δραστηριότητες εστιάζονται κυρίως στην αναδίφηση μελέτη και έκδοση ανέκδοτων εγγράφων και το φωτισμό και την εκλαΐκευση σημαντικών πτυχών της κυπριακής ιστορίας.

Τα εν εξελίξει ερευνητικά προγράμματα επικεντρώνονται σε αρχεία της Κύπρου και διαφόρων άλλων χωρών. Η ερευνητική δραστηριότητα διευρύνεται με τη δημιουργία αρχείου μικροταινιών, την αγορά πρωτότυπου αρχαιικού υλικού κ.α. Σημαντική βοήθεια για όλο το πολιτιστικό ίδρυμα αποτελεί η βιβλιοθήκη η οποία δημιουργήθηκε ταυτόχρονα με το κέντρο. Σημαντική όμως είναι η εργασία των εργαστηρίων συντήρησης που στεγάζονται σε ένα καινούριο μεγάλο κτίριο, και είναι τα πλέον σύγχρονα εργαστήρια συντήρησης έργων τέχνης στη Κύπρο τόσο από άποψη εξοπλισμού όσο και από άποψης εξειδικευμένων συντηρητών με σπουδές σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Οι πλείστοι από αυτούς τους ειδικούς σπούδασαν με υποτροφίες της Μονής.

Τα εργαστήρια συντήρησης ασχολούνται με τη συντήρηση εικόνων, τοιχογραφιών και ψηφιδωτών, χαρτιού (έγγραφα, βιβλία, χειρόγραφα), ξύλου, μετάλλων, υφασμάτων, χρυσοκεντητικής ενώ διατηρούν και το αρχείο του μουσείου όπου γίνεται η καταγραφή, η περιγραφή και η φωτογράφιση όλων των κειμηλίων της Μονής. Εκτός από τα πιο πάνω οι δραστηριότητες των εργαστηρίων συντήρησης επεκτείνονται σε ανασκαφές αποκαταστάσεις μετοχίων της Ιεράς Μο-

νης Κύκκου, αρχιτεκτονικές αποτυπώσεις μνημείων, επαναπατρισμό έργων τέχνης που φυγαδεύτηκαν στο εξωτερικό (κυρίως μετά την τουρκική εισβολή του 1974), συμμετοχή σε εκθέσεις στο εσωτερικό και εξωτερικό διοργάνωση συνεδρίων και εκδόσεις.

Αυτή όλη η πολυσύνθετη προσπάθεια για την υπεράσπιση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας της Κύπρου μας είναι αποτέλεσμα της εμπνευσμένης καθοδήγησης του Πανιερώτατου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας Νικηφόρου που όπως καλά γνωρίζουμε ήταν ο εμπνευστής αλλά και ο δημιουργός και καθοδηγητής αυτού του πολυσχιδούς πολιτιστικού εργαστηρίου που τιμούμε σήμερα. Θέλω να εκφράσω την αγάπη μου την εκτίμηση μου, και τα θερμά μου συγχαρητήρια σε όλους όσοι εργάζονται στο κέντρο μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου. Στους επιστήμονες, τους καλλιτέχνες, τους ανθρώπους της πνεύματος, της τέχνης και του πολιτισμού ευρύτερα. Ιδιαίτερα συγχαίρω τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας Νικηφόρο για το σεβασμό του απέναντι στο πολιτισμό, αλλά κύρια για την ενεργό αγωνιστική και πατριωτική του δράση για την ανάδειξη των πολιτιστικών θησαυρών αυτού του τόπου. Υπερασπιζόμενοι τον πολιτισμό μας είναι ως να υπερασπιζόμαστε τη πατρίδα μας και τις γενιές που με πολλή αγώνα και αγάπη δημιούργησαν το πολιτισμό της μικρής μας Κύπρου. Αναδεικνύοντας και αναπτύσσοντας τον πολιτισμό μας χτίζουμε για τις γενιές που θάρθουν. Εύχομαι ολόψυχα σε όλους να συνεχίσουν με την ίδια αγάπη να υπερασπίζονται την πολιτιστική μας κληρονομιά. Εύχομαι όσο το δυνατό γρηγορότερα να μπορέσουμε επιτέλους να επανενώσουμε το τόπο μας ώστε ο πολιτισμός μας, η πολιτιστική μας κληρονομιά να αναστηλωθεί και να μπορέσει να αναδειχθεί πλέρια και να προβληθεί. Όλοι μας πρέπει να σεβόμαστε τις αρχές και τις αξίες του πολιτισμού, ανεξάρτητα από θρησκεία χρώμα και καταγωγή. Όλοι πρέπει να αγωνιζόμαστε για ένα και μοναδικό στόχο, την ευημερία του λαού μας, Ελληνοκυπρίων, Τουρκοκυπρίων, Μαρωνιτών, Αρμενίων και Λατίνων που μέσα σε συνθήκες ειρήνης, αλληλοκατανόησης και αγάπης θα κτίζουν τον κοινό τους πολιτισμό και ένα ελπιδοφόρο μέλλον για τις επόμενες γενεές.

Τέλος συγχαίρω θερμά την επιτροπή του βραβείου για το έργο που έχει φέρει σε πέρας αλλά και για την καθ' όλα σωστή επιλογή που έχει κάνει να απονεμηθεί στο Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου το βραβείο πολιτιστικής προσφοράς Τεύκρου Ανθία, Θοδύση Πιερύδη για το 2008.

Σας ευχαριστώ!

Ομιλία του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου στη βράβευση του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου με το βραβείο «Τεύκρου Ανθία - Θεοδόση Πιερίδη»*

Εξοχώτατε κ. Πρόεδρε,
Έντιμοι κ. Υπουργοί,
Κύριοι Βουλευτές,
Κυρίες και Κύριοι,

Ευχαριστώ θερμά την Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ για την ευγενική χειρονομία της να τιμήσει το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου με το βραβείο πολιτιστικής προσφοράς Τεύκρου Ανθία - Θεοδόση Πιερίδη, των δύο αυτών ποιητών και δημοσιογράφων, που διαπνέοντο από τα υψηλά ιδανικά της ελευθερίας, της Δημοκρατίας, της ειρήνης και της δικαιοσύνης.

Αποδέχομαι την τιμητική αυτή διάκριση του Κέντρου Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου με πολλή συγκίνηση και υπερηφάνεια, και δέχομαι το βραβείο αυτό ως σύμβολο, που απηχεί και αντανακλά σ' όλα τα Κέντρα του Πολιτιστικού Ιδρύματος της Ιεράς Μονής Κύκκου, του «πολύθροου» αυτού Ιδρύματος, που εκπέμπει φθόγγους μελωδίας πνεύματος και πολιτισμού, του Ιδρύματος αυτού που μέσα στο φρικτό λυκόφως των καιρών μας με όλα τα Κέντρα του (το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου, το Κέντρο Θησαυρού Κυπριακής Ελληνικής Γλώσσας, το Κέντρο Συντήρησης χειρογράφων, παλαιτύπων, εικόνων, υφασμάτων και ξυλογλύπτων, που αποτελεί τμήμα του νεόδμητου Βυζαντινού Μουσείου της, και τη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής), με άγρυπνο το λύχνο της συνειδησίας του φωτίζει τον τόπο μας και νοηματοποιεί την ιστορία μας. Προσπαθεί να κρατήσει τις ψυχές σε εγρήγορση, σε αγωνιώδη και γόνιμο σύνδεσμο με τα κλειδιά της ζωής μας, τη γλώσσα μας, την ιστορία μας, την παράδοση, τον πολιτισμό και την Ορθοδοξία μας. Εργάζεται, δηλαδή, συνειδητά για τη διατήρηση της πνευματικής μας φυσιογνωμίας και ταυτότητας και την αφύπνιση της πολιτιστικής μας αυτοσυνειδησίας.

Αισθάνομαι ακόμη ότι το βραβείο αυτό απονέμεται ευρύτερα στην ιστορική Ιερά Μονή Κύκκου, το σεπτό και αιωνόβιο αυτό σκίνωμα, που προσπαθεί πάντο-

τε με αναπεπταμένες τις πνευματικές της κεραίες να συλλαμβάνει τα μηνύματα των καιρών μας και με ένα συνδυασμό αρμονικό πνευματικότητας και κοινωνικότητας, με το πυρ της πίστεως, αλλά και της αγάπης την πνοή, να εργάζεται προς την κατεύθυνση, που εδραιώνει το πνεύμα και κραταιώνει την πολιτιστική παράδοση, δημιουργώντας προϋποθέσεις για το μέλλον.

Σεις, Κύριε Πρόεδρε, αυτό που ουσιαστικά τιμάτε απόψε είναι την αειθαλή ζωτικότητα και τον απάραμιλλο δυναμισμό της Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Κύκκου. Τιμάτε την ιστορία της, τη διά μέσου των αιώνων αδιάπτωτη εθνική, θρησκευτική, κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητά της, αλλά και τη συνεχώς καταβαλλόμενη σήμερα δημιουργική προσπάθειά της και την αδιάπτωτη έφεσή της να απαντήσει αποδοτικότερα στη θεία της κλήση και να ανταποκριθεί πληρέστερα στην κοινωνική, εθνική και πολιτιστική της αποστολή.

Θεωρώ την τιμητική αυτή διάκριση ως το εκφραστικό μαρτύριο της αξίας των πνευματικών, πολιτιστικών και εθνικών σκαμμάτων της Ιεράς Μονής Κύκκου, που είναι επιφορτισμένη από την ιστορία να είναι ο άοκνος αναμοχλευτής της ιστορικής μας παράδοσης, που είναι προορισμένη από τη θεία πρόνοια να ακτινοβολεί διαχρονικά αίγλη πνευματική και να ασκεί συναρπάζουσα γοητεία ηθική.

Αλλά το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου είναι αυτό που ιδιαίτερα δέχεται σήμερα την τιμή και τον έπαινο, γι' αυτό καθηκόντως προς αυτό στρέφω το λόγο.

Το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου ιδρύθηκε το 1986, και είναι Κέντρο έρευνας. Βασικός σκοπός του είναι η έρευνα στο χώρο της επιστήμης με πρωταρχικό ενδιαφέρον τη μοναστηριολογία και την ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου, με στόχο τη συνεχή αναζωπύρωση της ιστορικής και πολιτιστικής μνήμης του λαού μας, και τη συνεχή υπόμνηση του τι οφείλουμε στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου, ως κυπριακός ελληνισμός, αποκαλύπτοντας αφ' ενός μεν πολλές πτυχές της ιστορίας των υπη-

* Μετά την παραλαβή του Βραβείου ο Πανιερωτάτος απηύθυνε την ομιλία του χωρίς γραπτό κείμενο. Η Σύνταξη του περιοδικού μας απομαγνητοφώνησε ολόκληρη την ομιλία για σκοπούς δημοσίευσης.

ρεσιών της Εκκλησίας προς τον υπόδουλο κυπριακό ελληνισμό, αφ' ετέρου δε τη συμβολή μεγάλων Εκκλησιαστικών προσωπικοτήτων στην ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών, και τέλος τη σημασία του μοναχισμού, που με τις μυστικές του δυνάμεις και την αισθητή παρουσία του κράτησε μέχρι τώρα μια θέση τιμής και στη διάδοση του Χριστιανισμού και στην επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού και στην όλη πορεία της ιστορίας μας. Ειδικότερα ακόμη προβάλλει την υπερεννεακοσιετή ακτινοβολία της Ιεράς Μονής Κύκκου, η οποία στο διάβα των αιώνων έχει να επιδείξει ευλογημένη πνευματική πορεία και εξαίρετη εθνική, θρησκευτική, κοινωνική, πολιτιστική και φιλανθρωπική δράση.

Το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου έχει πραγματοποιήσει μέχρι σήμερα πέραν των ογδόντα πέντε αυτοτελών εκδόσεων, που σχετίζονται με την κυπριακή μοναστηριολογία, την εκκλησιαστική γραμματεία, τη βυζαντινή τέχνη και μουσικολογία. Εκφραστικό όργανο του Κέντρου αυτού είναι η επιστημονική επετηρίδα του, που περιλαμβάνει εργασίες που αναφέρονται στην ιστορία της Ιεράς Μονής Κύκκου, την αγιολογία, την ιστορία της κυπριακής εκπαίδευσης, την εκκλησιαστική ιστορία, την κωδικολογία – παλαιογραφία και διάφορα άλλα θέματα.

Η έρευνα στο χώρο των μοναστηριακών ιστορικών αρχείων και του Βυζαντινού θησαυροφυλακίου της Κύπρου και η συγκέντρωση ανεκτίμητης αξίας στοιχείων και πληροφοριών συντελεί στο σοβαρό εμπλουτισμό των πηγών της κυπριακής ιστορίας και στην αναβάθμιση του επιπέδου της επιστημονικής έρευνας στην Κύπρο, σ' ένα τεράστιας-σημασίας χώρο, ο οποίος διαμόρφωσε αποφασιστικά το σύγχρονο πολιτιστικό πρόσωπο της πατρίδας μας. Γιατί πραγματικά θα κόμιζε κανείς γλαύκας εις Αθήνας, αν επιχειρούσε να καταδείξει την κατά τα διάφορα στάδια της εξελίξεως του πολιτισμού μας επίδραση και επιρροή της Εκκλησίας σ' όλες τις κατευθύνσεις και εκφάνσεις του.

Το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου με τις επιστημονικές έρευνες και εκδόσεις του γονιμοποιεί, θα έλεγα, την πνευματική ανθοφορία του Πολιτιστικού Ιδρύματος της Ιεράς Μονής Κύκκου «Αρχάγγελος». Οι ογδόντα πέντε και πλέον εκδόσεις του είναι εκδόσεις πνευματικά και εθνικά βαρυσήμαντες. Στις γραμμές τους βρίσκεται στοιβαγμένη ιστορία. Είναι έργα, που ενισχύουν την ιστορική γνώση και οπλίζουν τους επιστήμονες με νέα στοιχεία και πληροφορίες, όχι μόνο για την ιστορία της Μονής και της Εκκλησίας της Κύπρου, αλλά και για την ιστορία της Κύπρου γενικότερα.

Είναι οι εκδόσεις του Κέντρου Μελετών της

Ιεράς Μονής Κύκκου μια προσφορά στην εκκλησιαστική και πολιτική ιστορία της Κύπρου. Είναι εκδόσεις πολυσήμαντες, που αποτελούν σπουδαιότατη αυθεντική και πρωτότυπη πηγή και αφετηρία για τους ιστορικούς του παρόντος και του μέλλοντος.

Τα πολύτιμα π.χ. Οθωμανικά και Ελληνικά δικαιοπρακτικά έγγραφα από την αρχαιακή συλλογή της Μονής, τα έγγραφα των Αγγλικών Αρχείων, οι επιστημονικές επετηρίδες και πολλές άλλες εκδόσεις του είναι έργα βαρυσήμαντα, που κατοπτρίζουν την επιστημονική δραστηριότητα των φιλοτίμως εργαζομένων, τους οποίους και από του βήματος τούτου θερμότατα ευχαριστούμε και εκ βάθους καρδιάς τους ευχόμεθα υγείαν και μακροζωΐαν και πάσαν παρά Θεού ευλογίαν. Είναι εκδόσεις, που συνιστούν ένα ορυχείο πληροφοριών, που μας βοηθούν να ιχνηλατήσουμε το παρελθόν, και κυρίως την κρίσιμη περίοδο της τουρκοκρατίας και την ανήσυχη περίοδο της αγγλοκρατίας, που μας μεταφέρουν μέσα στο χρόνο και μας προσφέρουν πλήθος πληροφορίες, ιστορικές, εθνικές, νομικές, οικονομικές, φιλολογικές, θεολογικές και κοινωνικές, έτσι που όχι μόνο ο ιστορικός αλλά και ο εθνολόγος, και ο νομικός, και ο οικονομολόγος, και ο γλωσσολόγος, και ο θεολόγος, και ο κοινωνιολόγος έχουν να αντλήσουν πολλά από τα μνημειώδη αυτά έργα.

Κύριε Πρόεδρε,
Κυρίες και Κύριοι,

Μερικοί από άγνοια κινούμενοι, καλόπιστα η κακόπιστα, διερωτώνται αν η ενασχόλησή μας με τον πολιτισμό, τα γράμματα και τις επιστήμες συνάδει με την ιστορία, την παράδοση και την αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Και εμείς με «κατ' επίγνωσιν ζήλον» απαντούμε ανεπιφύλακτα ΝΑΙ. Η ενασχόληση της Ιεράς Μονής Κύκκου με τον πολιτισμό, τα γράμματα και τις επιστήμες αποτελεί μακρά παράδοση στην ιστορία της Ορθοδόξου Εκκλησίας και συνάδει με την αποστολή της. Συνάδει με την αποστολή της, γιατί, όπως δεν θα παύσουμε να τονίζουμε συνέχεια, η αγία μας Ορθοδοξία δεν είναι μόνο δόγμα και πνευματική μεταφυσική εμπειρία και αλήθεια. Δεν συνιστά μόνο μεταφυσική θεώρηση, αλλά αποτελεί και γήινη πραγματικότητα. Στην Ορθοδοξία δεν βρίσκεται μόνο η ορθή πίστη στον αληθινό Θεό, αλλά και η ορθή αντίληψη για τον κόσμο και τον άνθρωπο. Η Ορθοδοξία ατενίζει τα αιώνια, χωρίς να χάνει την επαφή με τα γήινα. Η ορθόδοξη ζωή, όταν δεν παρεξηγείται από στενόκαρδους εκπροσώπους, που έχουν στα μάτια τις παρωπίδες της μονομέρειας και «ζήλον ου κατ' επίγνωσιν», δεν έχει μόνο μία

κατακόρυφη κατεύθυνση προς τον ουρανό, αλλά και μία οριζόντια κίνηση προς τους συνανθρώπους και τους διάφορους τομείς του πολιτισμού.

Η χριστιανική Ορθοδοξία, εκτός από μεταφυσική πίστη και ένας ηθικός κανόνας, είναι και πολιτισμός. Η Ορθοδοξία υπήρξε πράγματι η σημαντικότερη πηγή εμπνεύσεως, που οδήγησε στη δημιουργία των μεγάλων αριστουργημάτων σ' όλους τους τομείς του πολιτισμού, όπως στην αρχιτεκτονική, την αγιογραφία, την ποίηση, τη μουσική σύνθεση, τη φιλολογία, τη φιλοσοφία και τη θεολογία. Ουδείς, λοιπόν, μπορεί να απορρίψει την ελληνορθόδοξη συνιστώσα του πολιτισμού μας. Είναι δύσκολο να αμφισβητηθεί ακόμη και από τους πιο φανατισμένους εχθρούς της η σπουδαία επίδραση της Ορθοδοξίας στην ηθική και πολιτιστική εξέλιξη της κοινωνίας. Οι αξίες και οι ηθικοί κανόνες του πολιτισμού μας προέρχονται από την Ορθοδοξία. Η Ορθοδοξία αποτελεί το κεντρικό προσδιοριστικό χαρακτηριστικό του πολιτισμού μας, συνιστά το θεμέλιο λίθο, πάνω στον οποίο κτίστηκε ο μετά Χριστό πολιτισμός μας.

Είναι γι' αυτό ακριβώς που πρέπει να τονιστεί ότι η Εκκλησία μας δεν διάκειται εχθρικά έναντι του πολιτισμού, αλλά κριτικά. Αν η Εκκλησία αντιτίθεται προς ορισμένες εκφάνσεις του πολιτισμού, η αντίθεση αυτή αφορά όχι στον πολιτισμό αυτόν καθ' εαυτόν, αλλά στο κακό, το οποίο υπεισέρχεται στον πολιτισμό, ο οποίος, όπως και ο κόσμος καθόλου, διατελεί υπό την επήρεια της αμαρτίας. Η Εκκλησία καταφάσκει τον υγιή πολιτισμό, τον πολιτισμό δηλαδή, που προϋποθέτει την αρμονική βίωση και πραγμάτωση όλων των αξιών στους διάφορους πολιτιστικούς τομείς.

Ούτε προς την έρευνα και την επιστήμη αντιτίθεται η Εκκλησία, αντιθέτως με την εκλέπτυνση της ηθικής συνειδήσεως και με την αγάπη της προς την αλήθεια προήγαγε τις επιστήμες, που έχουν ως σκοπό την αναζήτηση της αλήθειας. Αναρίθμητοι δε μοναχοί και κληρικοί υπήρξαν κορυφαίοι θεράποντες και ρηξικέλευθοι σκαπανείς των διαφόρων επιστημών. Χαρακτηριστικό επίσης είναι ότι οι ορθόδοξες μονές, τα ορθόδοξα κέντρα ασκήσεως, υπήρξαν φυτώρια της παιδείας και των γραμμάτων και μελετητήρια της προγονικής σοφίας, της θύραθεν γνώσεως και των ιερών παραδόσεων.

Το παράδειγμα της Μονής της Στουδίου στην Κωνσταντινούπολη, που ήταν μία κυψέλη ημετέρας και θύραθεν παιδείας, πρέπει να βρίσκει και σήμερα μιμητές.

Αυτή η μακραίωνη ορθόδοξη παράδοση επιβάλλει σήμερα στην Εκκλησία μας τη συνέχιση του πολιτιστικού της έργου. Οφείλει σήμερα η Εκκλησία μας να εξακολουθήσει να αποτελεί το κυρίαρχο στοιχείο του

βίου, του πολιτισμού και κάθε εκφράσεως της κοινωνικής ζωής, να εξακολουθήσει να επηρεάζει την αυτοσυνειδησία του ανθρώπου, να επικαθορίζει τη συμπεριφορά του, να νοηματοδοτεί τη ζωή του, να σημασιολογεί την ιστορία του και να αξιολογεί το βίο του.

Δεν μπορεί η Εκκλησία μας να δίνει την εντύπωση ότι διαμένει σε ουράνιους τόπους, αποστασιοποιημένη από την πραγματικότητα της ζωής. Δεν μπορούμε εμείς οι λειτουργοί της να διαθέτουμε μια τόσο εγωϊστική αυτάρκεια και μια τόσο φτωχή αυτοσυνειδησία. Δεν μπορούμε να νιώθουμε την αυτοϊκανοποίηση της δικαίωσης, σε βάρος της κοινωνικής μας συνειδήσεως και των συμφερόντων του λαού μας, στον οποίον ανήκουμε οργανικά.

Σήμερα το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου μαζί με τα υπόλοιπα Κέντρα του Πολιτιστικού Ιδρύματος «Αρχάγγελος» της Ιεράς Μονής Κύκκου, με το ερευνητικό, επιστημονικό και πολιτιστικό τους έργο, μας υπενθυμίζουν ότι η ορθόδοξη συνείδηση ουδέποτε υπήρξε παθητική και στατική, αλλά ενεργός και δυναμική, και ότι το ενδιαφέρον της Εκκλησίας για τα επέκεινα, η εσχολογική δηλαδή κατεύθυνση που δίνει στη ζωή και στις επιδιώξεις του ανθρώπου, δεν σημαίνει αδιαφορία για τις συνθήκες της ανθρώπινης ζωής εδώ και τώρα. Η ορθόδοξη παράδοση θέλει την Εκκλησία μας να είναι ζωντανός οργανισμός. Να αισθάνεται τον παλμό της εποχής και το ρυθμό της ζωής. Θέλει την Εκκλησία μας μ' ένα συνδυασμό αρμονικό πνευματικότητας και κοινωνικότητας, με το πυρ της πίστεως αλλά και της αγάπης την πνοή, να διδάσκει, να φωτίζει, να προσδίδει βάθος, να πνευματοποιεί τη ζωή, και η Ιερά Μονή Κύκκου με το Πολιτιστικό της Ίδρυμα αυτό προσπαθεί να κάνει.

Σήμερα που η Κύπρος πολιορκείται όχι μόνο στα εδαφικά, αλλά και στα πνευματικά της σύνορα, και απειλείται, όχι μόνο με εδαφική αλλά και πνευματική συρρίκνωση. Σήμερα που ο οδοστρωτήρας της ισοπεδωτικής παγκοσμιοποίησης κάμπτεται την πνευματική μας άμυνα και απειλεί με αλλοίωση τον εθνικό μας χαρακτήρα, η Ιερά Μονή Κύκκου, με ανοικτούς τους εθνικούς της ορίζοντες και υψωμένες τις πνευματικές της κεραιές, μάχεται σθεναρά προς επίρρωση των πατροπαράδοτων βιωμάτων μας και του ηθικού δυναμικού του λαού μας.

Μέσα στο φρικτό λυκόφως των καιρών μας, συνεχίζουσα την ανά τους αιώνες ακτινοβολία της, ως κάστρο της Ορθοδοξίας και της Ρωμιοσύνης, υψώνεται ως αντίσταση, ως αντίλογος, ως άμυνα της συνειδήσεώς μας και ως οχύρωμα της ψυχής μας από την καταστροφική επήρεια των αντιρροπών επιρροών της ελληνορθόδοξου ταυτότητάς μας. ■